

Fascinující PSI

Původ a biologie psa
Psi a jejich psovité příbuzní · Psi a člověk

Výukové materiály

Pro děti základních škol

„Fascinující psi“

Vážené učitelky a vážení učitelé,

psi hrají v našem každodenním životě a v životě naší rodiny důležitou roli. Odhaduje se, že v milionech evropských domácností žije jako součást rodiny 56 milionů psů.

Přestože mnoho dětí sní o tom, že se pes stane členem jejich rodiny, víme také, že některé děti se psů bojí. Je tomu tak obvykle proto, že tyto děti postrádají příslušné znalosti nebo měly jen omezený společenský styk se psy anebo mají v souvislosti se psem nějaký špatný zážitek. V některých případech se žel může stát, že příbuzní nebo blízcí přátelé přenesou na děti svůj vlastní strach nebo averzi ke psům.

Tato brožura „Fascinující psi“ si klade za cíl dětem jednoduše, názorně a interaktivně vysvětlit původ psů, jejich domestikaci, biologii, představit některá plemena, přiblížit úlohu psů ve společnosti a zejména to, jak se psi chovají a jak se chovat vůči psům. Stejně jako by se všechny děti měly naučit, jak bezpečně přecházet přes ulici, jsme přesvědčeni, že by se všechny děti měly naučit rozumět každému psu, s nímž se setkají, včetně svého vlastního psa u sebe doma, a vědět, jak se vůči němu chovat.

Publikaci „Fascinující psi“ vypracovali pedagogičtí odborníci a již ji s velkým úspěchem používají učitelé a děti na německých školách. Učitelé oceňují, že mají podnětný, užitečný a dobře zdokumentovaný materiál k použití v základních školách, zatímco žáci jsou rádi, že je součástí jejich učebních osnov takovéto živé a interaktivní téma.

Tento bezplatný materiál lze stáhnout z internetových stránek FEDIAF.

Tato brožura je také „živým dokumentem“, takže pokud máte jakékoli komentáře, nápady nebo návrhy na zlepšení ohledně toho, jak tento materiál využívat při vaší výuce, uvítáme vaše poznámky.

Doufáme, že při použití „Fascinující psů“ zažijete s vašimi žáky příjemnou a úspěšnou výuku.

S pozdravem

Thomas Meyer
Generální tajemník · FEDIAF

Pes je důležitým členem vaší rodiny **Několik poznámek ke koncepci výuky**

Vážené učitelky a vážení učitelé,

psi jsou zvířata, které je fascinující sledovat a s nimiž je fascinující společně žít. Výukové materiály v brožuře „Fascinující psi“ poskytují zajímavé, základní poznatky o těchto oblíbených domácích zvířatech. Informace a materiály v této brožuře poskytují základní znalosti a patřičné informace o psech, které školním dětem ve věku 8 až 12 let pomohou prohloubit jejich chápání, respekt a citlivost vůči konkrétním psům a jejich potřebám. Naším cílem je, aby se školní děti naučily bezpečně zacházet se psy, aby se v nich rozvinul jejich vlastní smysl pro odpovědnost společně se získáním znalostí a poznatků o biologii, chování a „řeči“ psů.

Tento materiál pomůže školákům poznat, jak mohou pozměnit své chování v přítomnosti psů tak, aby jejich vzájemná interakce byla bezpečná a šťastná. Chápání potřeb a instinktivního chování psa je nezbytné pro vytvoření bezpečného a obohacujícího vztahu. Děti takovéto vztahy popisují jako láskyplné, přátelské a jako partnerství. I my se rádi učíme nové věci. Proto nás velmi potěší, když od vás obdržíme jakékoli komentáře, návrhy a konkrétní nápady ohledně vylepšení těchto výukových materiálů, abychom vám mohli v příštím vydání poskytnout další užitečné lekce.

Váš tým pro publikaci „Fascinující psi“

„Fascinující psi“ – vzorové šablony

Obsah

Předkové psů	1
Vlčí smečka	2
Rodina psa	3
Lidská rodina psa	4
→ Pracovní list	4a
Jak se chovat, když potkáte cizího psa	5
→ Pracovní list	5a
Psí řeč	6
→ Pracovní list	6a
Psí plemena	7
→ Pracovní list	7a
Pracující psi	8
→ Pracovní list	8a
Biologie psa I: Anatomie a zuby	9
→ Pracovní list	9a
Biologie psa II: Bystré smysly	10
→ Pracovní list	10a
Etapy v životě psa	11
Typický den psa	12
Požijeme psa	13
Cvičíme psa	14
Pečujeme o psa	15
Kolik pes stojí	16
List s řešeními pro učitele: Pracovní listy 4a-12	17
Proveďte své znalosti – „Co vím o psech?“	18
Certifikát testu „Co vím o psech?“	19
List s řešeními pro učitele: „Co vím o psech?“	20
Glosář: slovníček důležitých výrazů souvisejících se psy	21
Právní informace	22

Informační listy:

Informační listy jsou určeny pro učitele i žáky; obsahují informace týkající se „Fascinujících psů“, které jsou základem pro vyplňování pracovních listů.

Pracovní listy:

Pracovní listy, které mohou žáci vyplňovat během výuky nebo ve studijních skupinách, jsou vždy na zadní straně příslušného informačního listu.

Psi a jejich divocí příbuzní

Pes, kterého známe, má po celém světě obrovskou škálu příbuzných žijících ve volné přírodě, mezi něž patří mimo jiné vlci, lišky, šakalové a kojoti. Australský pes dingo je nyní již uznaným divokým psem. Všichni členové rodiny psích předků loví kořist, ale jedí také rostliny a ovoce, takže jsou všežravci, stejně jako my lidé.

Vlk

Pes

Šakal

Liška

Od vlka po psa domácího

Před přibližně 10 000 – 14 000 lety (v mezolitu neboli ve střední době kamenné) vlci a lidé žili a lovíli ve stejných oblastech. Některé vlky lákala potrava na odpadistích v blízkosti mezolitických vesnic a tito vlci se stávali krotkými, stejně jako se tomu děje dodnes například v Rumunsku. Vlci, kteří se méně báli lidí, byli úspěšnější při získávání potravy, a dařilo se jim dobře, když se drželi blízko vesnic, a rozmnožovali se s ostatními přátelštějšími vlky.

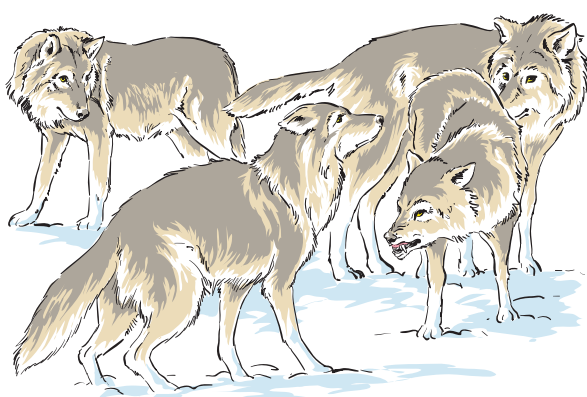
Ta nejkrotší zvířata se poté přesunula za potravou do vesnic, kde si lidé vypěstovali užší vztah s jejich mláďaty. Nakonec lidé začali psy cíleně šlechtit a vybírali zvířata, která přirozeně vykazovala takové chování, které bylo pro lidi užitečné, například lov, shánění stád a hlídání.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Psi mají mnoho příbuzných žijících ve volné přírodě, mezi něž patří mimo jiné vlci, lišky a šakalové. V dávných dobách se někteří vlci začali stěhovat blíže k lidem, aby si od nich ukradli potravu. Tito vlci se stávali krotčími a lidé je pak začali šlechtit, aby v nich rozvinuli různé vlastnosti, které mohly být vesničanům k užítku.

Život ve smečce

Psi domácí se v dávných dobách vyvinuli z vlků, takže si někteří lidé myslí, že bychom s nimi měli stále zacházet jako s vlky, ale dnešní psi se chovají velmi odlišně od vlků a neměli bychom s nimi zacházet tak, jako kdyby byli stejní. Psi jsou rádi, když jsou součástí lidské rodiny; nechtějí, abychom se vůči nim chovali jako vlci, žijící ve smečce.

Mýtus o alfa jedincích

Kdysi panovala domněnka, že vůdci smečky byli dominantní „alfa jedinci“, kteří bojovali s ostatními členy skupiny, dokud se nepodvolili. To však není pravda. Alfa samci a alfa samice v jakékoli smečce jsou obvykle jednoduše „rodiče“ smečky, kteří plodí vrhy vlčat a vychovávají je s pomocí předchozích generací.

Spolupráce ve smečce

Namísto neustálých bojů a a snahy dobrat se toho, kdo je „šéf“, vlci společně žijí a vzájemně dobře spolupracují jako rodina. Scházejí se, aby společně lovíli velkou kořist, kterou by nebyli schopni sami zabít. Také spolupracují při výchově svých vlčat a při opatrování potravy pro vlčata.

Jídlo

V minulosti si někteří lidé mysleli, že se vůdce smečky pouští do jídla jako první a pak teprve jí zbytek smečky. Tato informace vycházela z pozorování vlků v zajetí – nikoli vlků ve volné přírodě. Ve volné přírodě je tomu tak, že pokud je potravy dostatek, všichni členové smečky jedí společně a zároveň, přičemž krmení vlčat má přednost.

Drží při sobě

Členové vlčích skupin a rodin často vzájemně pečují o svou srst. Kromě toho, že si tím udržují čisté kožichy a zbavují se parazitů, jedná se o společenskou aktivitu, která posiluje jejich vzájemná pouta jako skupiny.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Vlci obvykle žijí v rodinných smečkách, v nichž spolupracují při lovu a výchově mláďat.

Porozumět potřebám psa

Psi, dokonce ani divocí psi, nežijí v rodinných smečkách jako vlci. Zdomácnělí psi s námi rádi sdílejí naše domovy a náš život a nemají rádi, když jsou příliš dlouho ponecháni o samotě. Rádi se s námi účastní rodinných aktivit a výcvik, hry a mazlení s námi jim prospívá. Kromě toho, že musíme svému psovi poskytovat správné množství a druh tělesného pohybu a láskyplné péče, musíme jej také chránit, starat se o jeho potřeby z hlediska zdraví a krmit jej.

Vlk ve vlčí smečce

Pes v lidském domově

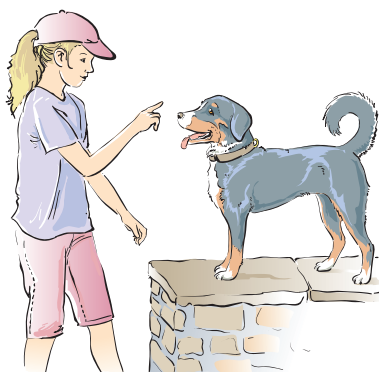
Vlci obvykle žijí ve smečkách.	Divocí psi obvykle nežijí ve smečce, ale domácí psi jsou rádi v lidské rodině, s níž žijí ve společném domově.
Vlci musí svoji potravu lovit, chránit svá mláďata a zajišťovat své přežití.	Domácímu psovi musíme vše, co potřebuje, obstarat my: potravu, zdravotní péči, pohyb, teplý pelíšek a hodně lásky.
Pokud vlci nic neuloví, mohou hladovět – proto často loví velkou kořist společně, aby zajistili přežití skupiny.	Psi si mohou své jídlo bránit a hlídat, takže když pes jí, měli byste jej nechat na pokoji. Psy lze již od nízkého věku vycvičit v tom, aby lidi nepovažovali za hrozbu pro jejich potravu, ale přesto je vhodné nechat je, aby se v klidu najedli.
Vlci žijí ve volné přírodě a mají velké území, po němž se mohou potulovat.	Psi žijí v našich domovech, ale rádi chodí ven a prozkoumávají při procházkách různá místa. Tělesný pohyb je udržuje v dobré kondici a šťastné.
Vlci si vzájemně i sami sobě olizují srst, aby si udržovali své kožichy v čistotě.	O srst našeho psa musíme pečovat my – musíme mu kožich kartáčovat a česat hřebenem a v případě potřeby psa vykoupat. Někteří psi potřebují srst zkracovat nebo spínat sponkou či gumičkou.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Psi nežijí ve smečkách jako vlci, ale rádi žijí společně s rodinou. Je na nás, abychom jim zajistili vše potřebné a abychom se starali o jejich zdraví, dobré rozpoložení a bezpečí.

Jak zajistit, aby byl pes ve své lidské rodině šťastný

Když si psa přivedete domů, bude potřebovat určitý čas a výcvik na to, aby přivykl rodinnému životu. Každá domácnost je jiná. Někteří lidé například nechtějí, aby se pes vyvaloval na pohovce, zatímco jiní k tomu mohou psa dokonce vybízet. Je důležité, aby se všichni členové rodiny dohodli na domácích pravidlech předtím, než je pes do domácnosti přiveden. Potom tato pravidla musí všichni dodržovat, aby si na ně pes zvykl.

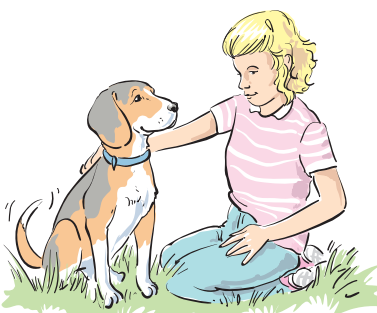

Jasně pokyny

Kromě toho, že se rozhodnete pro určitá domácí pravidla, dohodněte se také na používání jednotných povelů pro výcvik psa. Představte si, že někdo říká „lehni“, když chce, aby si pes lehl, zatímco ostatní říkají „sedni“, když chtějí, aby pes seskočil z pohovky, a „lehni“, když si pes má lehnout. V takovém případě se není co divit, když si zmatený pes na pokyn „sedni“ na pohovce lehne, místo aby si sednul.

Aktivní pes je šťastný pes

Psi milují fyzické a duševní cvičení. Psi stejně jako jejich divocí bratřenci velmi rádi běhají a hrají si venku, kde zkoumají své okolí prostřednictvím všech smyslů. Pokud psa chcete pustit z vodítka, rozhlédněte se kolem sebe a ujistěte se, že je to bezpečné.

Čas her

Hra je pro všechna mladá zvířata životně důležitá. Při hře mohou napodobovat přirozené chování, například lov. Štěňata se také učí sociální dovednosti, například aby nekousala, a také si procvičují rovnováhu a koordinaci. Hra dává psovi možnost vydat energii, používat mozek a upevnit pouto s rodinou, ať už lidskou, nebo psí.

Láska a náklonnost

Psi vůči nám projevují velkou věrnost a náklonnost a jsou rádi, když se jim na oplátku také dostává lásky. Pes často dává před hlazením po hlavě přednost drbání nebo jemnému šimrání na hrudi.

Čas spánku

Pes potřebuje místo, které může považovat za své vlastní – například postel, útulnou boudu určenou pro vnitřek domu či bytu, nebo bedýnku pro štěňata, kde může nerušeně odpočívat, když chce mít ticho a klid. Když přijde do vaší rodiny, může v noci zpočátku výt, protože není zvyklý spát o samotě, ale brzy si ve svém novém prostředí zvykne.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Je důležité myslet na to, co pes potřebuje, aby byl v lidském domově šťastný. Když dokážu „myslet jako pes“, pomůže mi to chápat, jak svět vidí můj pes, a posílí to pouto mezi námi.

1 Přečtěte si následující výroky. Pokud si myslíte, že to, co jste si přečetli, je pravdivé, napište **P** jako pravdivé do okénka vedle dotyčné věty; pokud si to nemyslíte, napište do okénka **N** jako nepravdivé. (Dávejte pozor, někdy mohou být obě odpovědi pravdivé nebo nepravdivé):

a

Psi jsou nejraději celý den doma.

Většina psů ráda chodí několikrát denně ven na procházku.

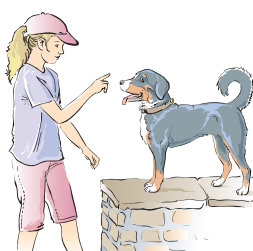
b

Když pes přijde do vaší rodiny, již zná pravidla vaší domácnosti.

Je důležité, abyste svého psa naučili, co je a co není ve vašem domově přijatelné.

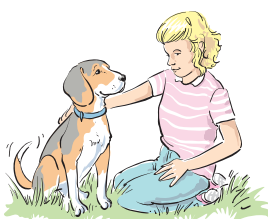
c

Měli byste se celá rodina rozhodnout, jaké povely budete používat, například „sedni“, „lehni“, „ pryč“, „volno“, „zůstaň“ a „ke mně“.

Psi vědí, co myslíme tím, co říkáme, bez ohledu na to, jaká slova použijeme.

d

Psi mají rádi, když jsou šimráni na hrudi.

Psi nemají rádi, když jsou hlazeni.

e

Hraní je pro děti, nikoli pro psy.

Psi se při hře učí a procvičují si mnoho dovedností.

f

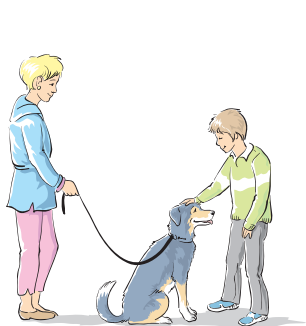

Pes potřebuje své vyhrazené pohodlné místo na spaní, kde může nerušeně odpočívat.

Psovi to může mu to trvat několik nocí, než si ve svém novém domově zvykne.

Pravidla pro vaši bezpečnost, když potkáte neznámého psa

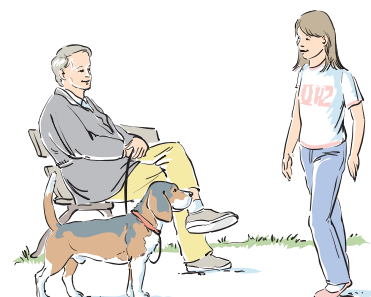
Když vezmete svého psa ven na procházku, váš pes vždy pozná, zda psi nebo lidé, které potkává, patří do rodiny nebo ne. Když se potkají dva psi, kteří se neznají, mohou být zpočátku nejistí. Pomocí řeči těla dají najevo, zda jsou či nejsou přátelští. Přátelský pes bude vrtět ocasem a může se snažit přimět druhého psa ke hře. Nepřátelský nebo agresivní pes může vrčet, naježít srst na zátylku a vypadat zuřivě. Pokud jsou oba psi uvolnění, vzájemně se očichají. Psi se nejprve očichají čenichem na čenich a poté čenichem u ocasu. Podle toho hodně poznají. Vycítí, zda je druhý pes samec nebo samice, zda se může rozmnožovat, jak je starý a zda je zdravý.

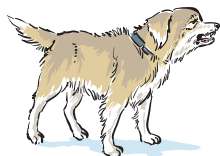
Nejprve se zeptejte – a pak teprve hlaďte
Cizí pes velmi dobře ví, že nejste členem jeho rodiny. Nikdy jej nehlaďte, aniž byste se nejprve zeptali majitele, pak psa nechte pomalu očichat vaši ruku, aby si zjistil, kdo jste.

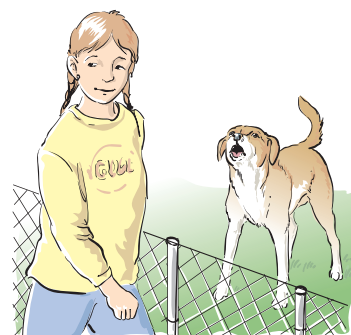
Zírání není slušné!
Zírání může u psa i člověka vyvolat znepokojení nebo pocit ohrožení. Nejlepší je nedívat se psovi přímo do očí, dokud vás dobře nezná a nedůvěřuje vám.

Vždy ke psovi přistupujte zepředu
Psi k sobě obvykle přistupují zepředu. Pes, který přistoupí k jinému psovi zezadu, riskuje, že se tento druhý pes otočí a kousne jej. Vždy přistupujte k psovi zepředu, aby vás viděl přicházet a nepolekal se.

Když se vůči vám pes chová výhrůžně, zůstaňte klidně stát. Stůjte klidně, když se vůči vám pes chová výhrůžně.
Když se psovi zjeví srst na zátylku, chce vypadat velký a budit hrůzu. Pokud se vám pak podívá přímo do očí, je možné, že vám vyhrožuje. Zůstaňte klidně stát, dívejte se jinam a paže nechte svěšené podél těla. *dog and keep your arms down by your sides.*

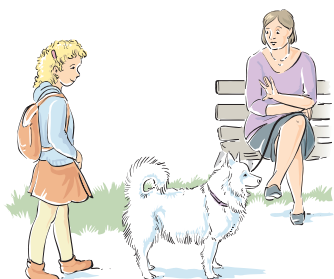
Nedrážděte psy
Nikdy nedrážděte ani neobtěžujte psa, který je uvázaný nebo který běhá sem a tam za zahrady. Když jednoduše projdete kolem a budete psa ignorovat, pes se uklidní.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

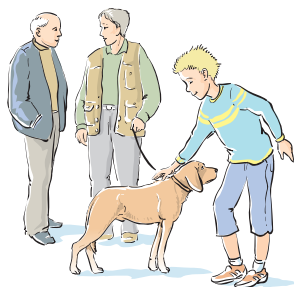
Když se psi setkají s jinými psy nebo lidmi, které neznají, chovají se vždy určitým způsobem. Pokud se naučím dodržovat příslušná pravidla vždy, když se potkám se psem, který mě nezná, mohou se vyhnout tomu, že by mě nervózní, rozzlobený nebo polekaný pes kousl.

1 Teď, když jste se naučili, co dělat, podívejte se na následující obrázky. Poznáte, jakou tyto děti dělají chybu? Napište, co by měly udělat pro to, aby byly v bezpečí.

a

b

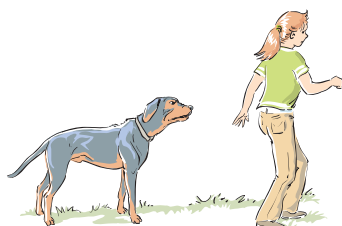
c

d

e

Jak psi komunikují

Pes umí komunikovat s ostatními psy pomocí řeči těla, výrazů obličeje a zvuků. Například uvolněně vypadající pes, který vrtí ocasem a má ho dozadu, má slehlé chlupy a uši svěšené dolů nebo nastražené dopředu, je v dobré náladě. Pes může ke komunikaci s ostatními používat také zvuky: může vrčet, štěkat, kňučet, skučet nebo výt. Podívejte se na následující obrázky a pak si přečtěte jejich popisky, abyste se dozvěděli, jak se pes na obrázku cítí:

Pes skáče do výšky:

Pokud je pes zjevně veselý a uvolněný, může to být známka hravosti. Může přejít do hravého úklonu, se zadkem vysoko ve vzduchu a předníma nohama na zemi. Může vzrušeně vrtět ocasem a zadkem, poskakovat na místě, nebo dokonce přinést hračku a upustit ji u vašich nohou, aby nebylo pochyb o tom, co chce!

Pes je klidný, sebejistý, uvolněný a projevuje zájem:

Pes není napjatý ani ztuhlý. Uši jsou vztyčené a oči mají čilý a přívětivý pohled. Může vrtět ocasem. Tento pes je v přátelské náladě.

Pes leží na zádech:

Toto chování lze často vidět u štěňat nebo méně sebejistých psů při setkání s novými lidmi nebo jinými psy. Je to submisivní gesto – pes tak ukazuje, že nepředstavuje hrozbu. Pes se bude dívat stranou a může také mrkat. Uši bude mít svěšené a může mít vyplazený jazyk nebo se může pokoušet olíznout tvář dotyčné osoby či psa.

Pes má ocas mezi nohama a uši má sklopené dozadu:

Pes se bojí. Buďte na pozoru, tento pes může v sebeobraně kousnout, protože má strach.

Pes drží ocas vztyčený a cení zuby:

Toto je agresivní pes, může se naklánět dopředu a upřeně zírat. Bude se snažit vypadat co největší a nejděsivější, bude krčit čumák, vrčet, cenit zuby a bude mít zježené chlupy na hřbetě.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Psi se dorozumívají pomocí zvuků a řeči těla. Když se naučím jejich řeči rozumět, poznám, jestli a kdy se mohu přiblížit ke psovi, kterého neznám.

1. Jak psi komunikují?

2 Podívejte se na následující obrázky psa. Napište číslo výrazu psa vedle věty, která nejlépe vyjadřuje, co se pes snaží říci:

- a) „Nepřibližuj se, toto je moje území!“
- b) „Bojím se. Nepřibližuj se! Chceš mi ublížit?“
- c) „Vím, že jsi silnější než já, a chci dát najevo, že nejsem nebezpečný.“
- d) „Jsem natěšený. Pojd' si se mnou hrát!“
- e) „Klidně pojd' blíž. Jsem v přátelské náladě a rád bych se s tebou seznámil.“

Každý pes je jiný

Přestože jsou všichni psi potomci vlků, jsou mezi nimi velké rozdíly. Existuje více než 400 uznávaných plemen a mnoho kříženců (psů, kteří jsou výsledkem smísení dvou nebo více psích plemen). Existují psi všech možných tvarů a velikostí, od malinkých psů až po velmi velké. Někteří mají dlouhou srst; jiní mají srst kudrnatou nebo krátkou a někteří psi, jako například mexický naháč, nemají vůbec žádnou srst! Existuje rovněž mnoho různých odstínů a barev srsti; existuje jednobarevná, dvoubarevná nebo tříbarevná srst, s většími nebo menšími skvrnami nebo puntíky. Přestože vypadají velmi odlišně, všichni psi se chovají podobným způsobem.

Čau-čau

Kolie dlouhosrstá

Zlatý retrivr

West Highland teriér

Drsnosrstý jezevčík

Yorkshirský teriér

Kříženec

Dobrman

Francouzský pudl

Alsaský neboli německý ovčák

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Existuje obrovská škála různých psích plemen, ale přestože vypadají velmi odlišně, všichni psi se chovají podobně a jsou potomci vlků.

1 Dokážete přiřadit názvy psích plemen k vyobrazeným psům?
Příslušná písmena napište do okének.

☐	Francouzský pudl	☐	Zlatý retrívr	☐	Alsaský neboli německý ovčák
☐	West Highland teriér	☐	Yorkshirský teriér	☐	Čau-čau
☐	Dobrman	☐	Drsnosrstý jezevčík		

2 Posbírejte různé kresby, fotografie a obrázky psů. Vyrobté nástěnný plakát všech různých druhů, které jste našli, a vystavte jej ve třídě.

3 Získejte co nejvíce informací o svém oblíbeném psím plemeni. Zamyslete se nad tím, proč se vám toto plemeno líbí. Porovnejte jej s oblíbenými plemeny vašich kamarádů.

4 Pokud jste vy nebo vaši příbuzní majitelem psa, popište jej svým kamarádům a kamarádkám.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

g)

h)

Psi umějí více než si jen hrát, jíst a spát

Lidé šlechtí psy již stovky let a během té doby se jim podařilo vyšlechtit specifické vlastnosti a způsoby chování, které mohou lidem různými způsoby pomáhat. Mezi první úkoly psa patřilo hlídání táborů, pomáhání lovcům a hlídání stád a hejn. Mnoho psů tyto úkoly plní i dnes, ale mnozí z nich pro nás dělají ještě další úžasné věci. Vodí bezpečně nevidomé nebo postižené lidi po ulicích, pátrají po pohřešovaných osobách a pomáhají vyhrabávat zasypané lidi po katastrofách, například po sesuvu půdy, lavině nebo pádu budovy. Speciálně vycvičení policejní psi umějí pronásledovat zločince a po čichu najít drogy a výbušniny.

Hlídací pes

Psi mají mnohem lepší čich a sluch než my. Štěkáním nás dokáží varovat, když je v naší blízkosti nebezpečí nebo cizí člověk.

Lovecký pes

Psi doprovázeli lidi na loveckých výpravách již ve velmi dávných dobách. Skvělý čich umožňuje psovi stopovat jiná zvířata, například králíky, lišky a srnce. Někteří psi, jako ohaři, pomáhají zvířata honit a chytat, zatímco menší plemena, jako Jack Russell teriér, dokáží vlézt do králíčích a liščích nory a vyhnat její obyvatele ven. Aportující psi, například křepeláci a zlatí retrívři, přinesou lovcovi jeho úlovek z hustého podrostu nebo z vody.

Ovčáci

Jednotlivá psí plemena byla vyšlechtěna tak, aby pomáhala lidem lovem, aportováním nebo hlídáním stád a také prováděním složitějších úkolů, mezi něž patří například práce pro policii a postižené lidi. Mnoho moderních plemen bylo vyšlechtěno jednoduše k tomu, aby s lidmi žili jako jejich milující psi.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Jednotlivá psí plemena byla vyšlechtěna tak, aby pomáhala lidem lovem, aportováním nebo hlídáním stád a také prováděním složitějších úkolů, mezi něž patří například práce pro policii a postižené lidi. Mnoho moderních plemen bylo vyšlechtěno jednoduše k tomu, aby s lidmi žili jako jejich milující psi.

1 Podívejte se na psy na následujících obrázcích. Nyní si přečtete popisy práce pod obrázky. Dokážete přiřadit popis práce k obrázku tím, že napíšete do okénka příslušné číslo?

a) Práce: _____

Tito psi pomáhají nevidomým lidem s bezpečnou chůzí. Varují je před schody nebo schodišti, automobily a jinými překážkami. Mohou je odvést k sedadlu, když si chtějí sednout, nebo je vodit po obchodech. Vodící psi musí být neustále zcela ve střehu, takže je nikdy ničím nerozptylujte.

b) Práce: _____

Tito psi pracují pro policii. Dokáží po čichu najít nezákonné předměty, například drogy a výbušniny na letištích. Dokáží stopovat a vypátrat zločince na útěku. Pomáhají zabraňovat rvačkám na fotbalových stadionech nebo hlídat budovy a komplexy.

c) Práce: _____

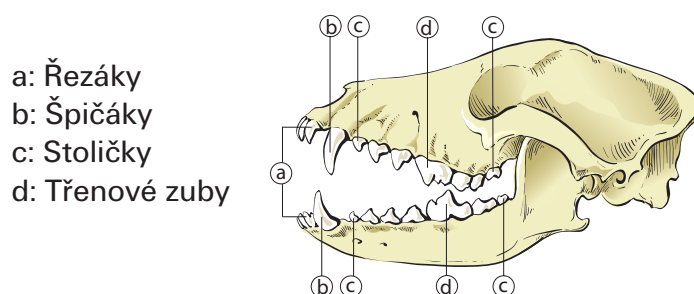
Tito psi hledají pohřešované osoby. Hledají je pod sutinami po zemětřeseních nebo zasypané hluboko pod sněhem po lavině; dokáží dokonce najít potopené lidi ve vodě poté, co se převrátil člun. Tito psi zachraňují lidské životy.

d) Práce: _____

Tito psi táhnou sáně, na nichž se vozí lidé nebo zboží v zemích pokrytých sněhem a ledem, kde nelze provozovat dopravu automobilem, lodí nebo letadlem. Navzdory tíze nákladu dokáží běžet bez zastávky celé hodiny a urazit velmi velké vzdálenosti.

1 Psí zuby

Strava divokého psa se skládá především z ostatních zvířat (kořisti) a rostlin. Zuby a čelisti psa tudíž musí být schopny chytit, držet, trhat a žvýkat, a aby toto pes účinným způsobem dokázal, musí mít čtyři druhy zubů. Stejně jako lidské děti mají štěňata 28 mléčných zubů, o něž začínají přicházet ve věku 3 až 4 měsíců. Jak ukazuje následující nákres, ve věku 7 měsíců mají psi 42 trvalých dospělých zubů:

Šest řezáků v přední části tlamy s ostrými hranami je užitečných pro ohlodávání masa blízko u kosti.

Čtyři špičáky, které jsou ihned zjevné, když pes otevře tlamu, jsou dlouhé a špičaté a pes je používá k uchopení a trhání potravy.

Stoličky používá ke žvýkání a rozměňování a třenové zuby jsou určeny k porcování a dělení velkých kusů potravy na menší kousky.

2 Anatomie psa

Níže uvedené popisky označují různé části psího těla (jeho anatomii).

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Pes je ve volné přírodě dravec (lovec), takže má ostré zuby. Je důležité mít na paměti, že psí čelisti a zuby jsou silné, a proto nebezpečné. Měl (a) bych se chovat ke všem psům s respektem a dodržovat pravidla, která jsem se naučil (a), abych se vyhnul (a) kousnutí.

1 Doplňte chybějící slova v níže uvedeném textu.

Šest malých zubů v přední části psí tlamy se nazývá 1) _____.
Tyto zuby se používají ke 2) _____.

Velké špičaté zuby se nazývají 3) _____. Jsou silné a ostré. Psi je používají k držení, trhání a někdy také k zabíjení své kořisti. Nenarážejí do sebe, když pes skousne, ale namísto toho se zasunou vedle sebe jako ramena nůžek.

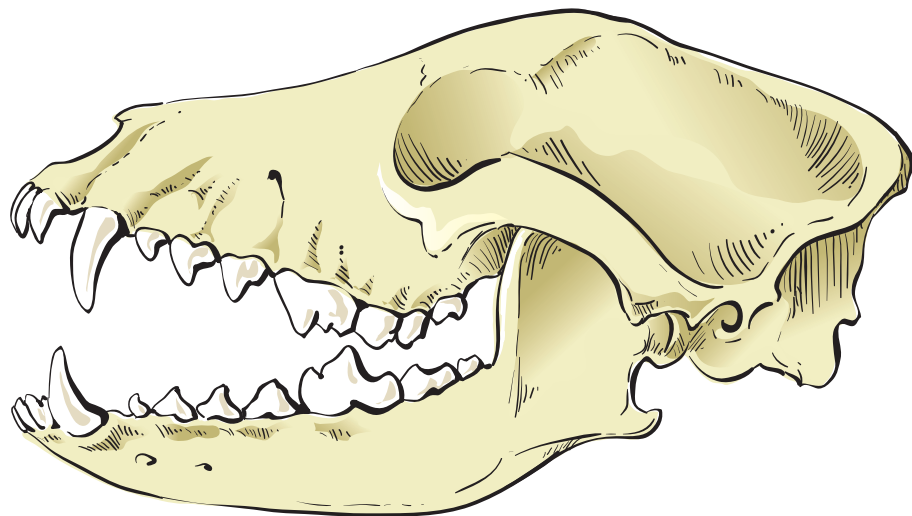
Kosti a maso se porcují a drtí za použití velkých rozeklaných zubů umístěných blíže k zadní části psí čelisti, které nazývají 4) _____. Potrava je poté rozzvýkána a rozmělněna velkými plochými zuby v zadní části čelisti, které se nazývají 5) _____.

Ta část psí tváře, která obsahuje čenich, tlamu a čelist, se nazývá 6) _____.

Pes používá řeč těla k vyjádření toho, jak se cítí. Když je natěšený, vrtí svým 7) _____. Když chce upoutat vaši pozornost, může na vás poklepat svojí 8) _____.

2 Zde je obrázek psí lebky.

Vybarvěte nejméně jeden špičák červeně, jeden řezák zeleně, jednu stoličku žlutě a jeden trháček modře.

Bystré smysly

Přestože psi dnes již nemusí lovit, aby přežili, mnoho plemen má stále velmi citlivé smysly. Pro psa je často tím nejcitlivějším a nejdůležitějším smyslem jeho čich. Lidé mají v nose 5 milionů čichových buněk, jejichž prostřednictvím cítí pachy, oproti psům, kteří mají více než 220 milionů čichových buněk! To znamená, že čich psa je nejméně 1 000krát lepší než náš! Psi mají také velmi dobrý sluch, takže když na psa mluvíme, nemusíme křičet. Zrak psa je méně rozvinutý než náš zrak pokud jde o podrobnosti a barvy, ale v porovnání s námi si mnohem bystřeji všimne i toho nejmenšího pohybu ve svém okolí.

Psi také nemají v porovnání s lidmi příliš dobře rozvinutou chuť. K rozpoznání toho, zda je něco vhodné k jídlu či nikoli, raději používají své čumáky, takže svoji potravu poté, co ji nejprve očichali, často rychle zhltnou. Jazyk pes používá i k jiným věcem, například jazykem chlemtá tekutiny nebo se funěním ochlazuje, když je horko nebo když se zahřeje pohybem (s vyplazeným jazykem rychle a zhluboka dýchá). Když pes funí, vlhkost na jazyku se odpařuje a ochlazuje vzduch, který pes vdechuje, a tím se ochlazuje jeho tělo.

Uši

Psi mohou mít vztyčené nebo svěšené uši, nebo dokonce uši, které jsou napůl vztyčené a napůl svěšené. Psi nemusí otáčet hlavou, když chtějí něco lépe slyšet, protože umějí jednoduše pohnout ušima, které mohou být natočeny do různých směrů, a to buď společně, nebo nezávisle na sobě. Pes má mnohem lepší sluch než člověk: dokáže slyšet vzdálené zvuky dlouho předtím, než je zaslechneme my, a dokáže slyšet zvuky vysoké frekvence, které my vůbec neslyšíme.

Oči

Zrak psa není ani tak ostrý, ani tak citlivý na barvy jako náš zrak, ale důvodem je to, že pes nepotřebuje mít takový zrak, jako máme my. Namísto toho pes zaznamenává ve svém zorném poli velmi rychle i ten nejmenší pohyb. Psi z některých plemen, například ti, kteří loví podle zraku, dokáží vidět, co se děje nalevo i napravo, aniž by museli otáčet hlavu, protože jejich oči jsou umístěny spíše po stranách jejich hlavy než vepředu. Psi na rozdíl od nás dokáží vidět stejně dobře v noci jako ve dne.

Čenich

Čich je pro psa velmi důležitý. Umožňuje mu sledovat stopu a vyčmuchtat zvířata žijící pod zemí, rozpoznávat jiné psy, kteří mu zkrátili cestu, a rozpoznat, zda je potrava vhodná k jídlu. Pes dokáže rozpoznat pach lidí ze své rodiny mezi tisíci jiných lidí a samozřejmě dokáže ucítit, když pro něj máte schovanou nějakou lahůdku v kapse!

Jak vidím já:

Jak vidí pes:

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Pes používá své smysly ke zkoumání světa kolem sebe. Psi nemají dobře rozvinutou chuť, ale dokáží cítit a slyšet věci, které my cítit a slyšet nedokážeme, a dokáží spatřit pohyb na mnohem větší vzdálenosti.

1 Přečtěte si otázky a pak rozhodněte, který ze dvou výroků je správný. Zaškrtněte okénko vedle výroku, který je správnou odpovědí na příslušnou otázku. Pozor, v některých případech jsou správné oba výroky!

a

O kolik mají psi lepší čich než lidé?

- Psí čenich obsahuje více než 220 milionů buněk, jejichž prostřednictvím cítí.
- Psí čenich dokáže cítit více než 1 000krát lépe než lidský nos.

b

K čemu používá pes jazyk?

- Pes svůj jazyk používá ke zjištění chuti své potravy.
- Pes dokáže ze svého jazyka vytvořit „lžící“, kterou chlemtá tekutiny.

c

Co je zvláštního na tom, jak vidí psí oči?

- Psí si dokáží všimnout i toho nejmenšího pohybu.
- Psí oči vidí barvy lépe než lidské oči.

d

Co je odlišného na psích uších v porovnání s našimi ušima?

- Jsou pohyblivější než lidské uši.
- Mohou být vztyčené, svěšené nebo napůl vztyčené a napůl svěšené.

e

Jaký je rozdíl mezi sluchem psa a sluchem člověka?

- Psí sluch je mnohem citlivější a pes zaslechne zvuky, které my neslyšíme.
- Psi neslyší tak dobře jako lidé.

f

Který výrok o psím čenichu je pravdivý?

- Čenich je pro psa velmi důležitým smyslovým orgánem.
- Psí čenich necítí tak dobře jako lidský nos.

g

Proč je pro psa jeho čenich tak důležitý?

- Pes dokáže podle pachu rozpoznávat lidi a jiná zvířata.
- Pes dokáže sledovat pachové stopy, zanechané zvířaty nebo lidmi..

h

K čemu jinému kromě pití používá pes svůj jazyk?

- Jazyk nemá žádnou jinou funkci.
- Pes používá jazyk k tomu, aby se ochladil.

Od štěněte po dospělého psa

Psi jsou stejně jako lidé savci. Štěňata se rodí bezmocná a prvních osm týdnů po narození potřebují péči své matky. Během této doby je matka krmí mlékem. Od věku šesti týdnů štěňata začínají jíst tuhou stravu a stávají se méně závislá na své matce; toto je často doba, kdy jsou prodávána jako domácí mazlíčci do nových domovů. Psi rostou rychle, a když je jim 1 rok, jsou již často dorostlí do plné velikosti. Někteří lidé říkají, že pes za každý rok zestárne o 7 lidských roků.

Samice psa se nazývá fena. Po 6 měsících až 2 letech (v závislosti na velikosti a plemenu psa) začne fena hárat, což znamená, že když se v této době spáří se psem, může přibližně po 60 dnech porodit vrh štěnat. Velikost vrhu se může velmi lišit v závislosti na věku samice, plemenu samce a samice a jejich celkovém zdraví.

První týdny v životě štěněte

Čerstvě narozené štěňátko je hluché a slepé. Jeho zrak a sluch se pomalu vyvíjejí v průběhu prvních 2 týdnů a ve věku přibližně 12-14 dnů dokáže štěně otevřít oči. Je schopno cítit teplo těla své matky a také se rodí s dobrým čichem, což mu pomáhá nalézt a připlazit se ke své matce, aby se nakrmilo. Tulí se ke svým sourozencům, aby se zahřálo. Když je štěně staré přibližně dva týdny, pouští se do svých prvních vratkých krůčků a v průběhu následujících čtyř týdnů začíná prozkoumávat své okolí a pod bedlivým dozorem své matky se učí některé sociální dovednosti.

Štěně přichází do rodiny

Přibližně ve věku šesti týdnů začne štěně jíst tuhou stravu a ve věku osmi týdnů je již připraveno nastěhovat se ke své nové lidské rodině. Tou dobou se již naučilo, že lidé jsou laskaví, přivyklo si na domácí výjevy a zvuky a mnohokrát si užilo her se svými sourozenci. Ještě se toho však musí spoustu naučit ve svém novém domově, například své jméno a základní výcvik (včetně výcviku v konání potřeby). Nyní potřebuje vidět a zažít venkovní svět.

Dospívání

V prvních několika měsících života budete psovi pomáhat získat návyky ohledně konání potřeby, naučit se význam povelů „sedni“, „lehní“, „ke mně“ a dalších povelů, naučit se pravidla panující v domácnosti a jak se chovat v přítomnosti jiných lidí a zvířat. Hraním s jinými psi se učí komunikovat také s nimi. Když jste se psem venku na procházce (poté, co obdržel všechna příslušná očkování), pes se učí chodit u nohy (blízko vedle vás) a zvyká si na hluk ulice – například na nákladní vozy, motocykly, letadla a sirény.

Dospělý pes

Pes se nikdy nepřestane učit; v učení pokračuje po zbytek svého života, který může být dlouhý až 15 let, v závislosti na jeho velikosti a celkovém zdravotním stavu. Dospělý pes je velmi rád ve společnosti své rodiny. Je šťastný, když si s ním hrajeme a mazlíme se s ním, když pro něj nacházíme úkoly, které může plnit, když jej cvičíme a chválíme jej, když udělá něco dobře.

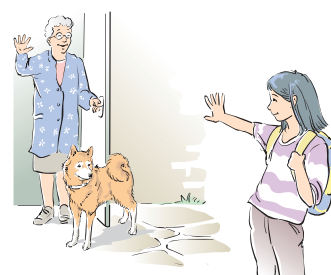
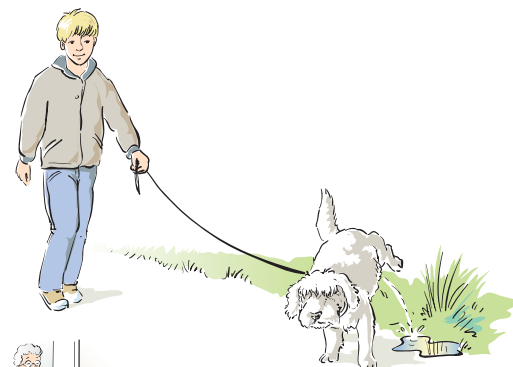
Dozvěděl(a) jsem se, že:

Stejně jako u mě se potřeby psa mění v souvislosti s tím, jak vyrůstá ze štěněte v mladého psa a poté v dospělého psa. V mládí se toho hodně naučí, ale rád se bude učit po celý svůj život.

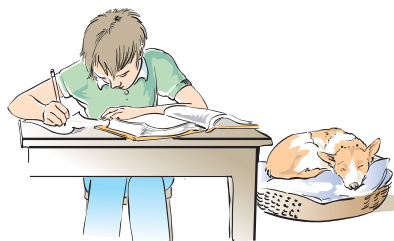
1 Následující obrázky znázorňují průběh typického dne domácího psa. Dokázali byste popsat, co se na jednotlivých obrázcích odehrává?

2 Proč je pravidelný každodenní sled úkonů znázorněný na obrázcích pro psy tak důležitý?

První věc, ráno

Odpoledne

Večer

Který pes je pro mě ten pravý?

Dnes na světě existuje více než 400 různých psích plemen a ještě více druhů kříženců. Stejně jako my mohou být psi klidní nebo živí; sportovní nebo domácí; podsadití nebo hubení; velcí nebo malí a cokoli mezi tím. Někteří psi rádi sledují pachovou stopu v lese nebo běhají na závodní dráze. Když si vybíráte psa, neměli byste se řídit pouze tím, jak vypadá nebo jakou barvu srsti by měl mít. Je důležité popřemýšlet o vlastním životním stylu a zvážit, jaké plemeno psa je pro vaši rodinu nejvhodnější. V domácnosti rodiny budou skutečně šťastní pouze ti psi, kteří se dobře hodí ke svým majitelům. Konkrétní charakteristiky a osobnostní rysy různých psích plemen lze nalézt v příručkách o psech nebo na internetu. Můžete navštívit přehlídku psů, kde uvidíte spoustu různých psů a kde chovatelé často poskytují rady a informace o plemeni, o němž máte zájem.

Pes s rodokmenem

Dobře vychované štěně s rodokmenem by mělo vyrůstat se svojí matkou, svými sourozenci a rodinou chovatele a třeba i jinými domácími zvířaty, například kočkami. Mělo by o něj být dobře postaráno jeho lidskou rodinou a veterinářem. Rodina zahájí určitý raný výcvik, například výcvik v konání potřeby, a seznámí štěně s různými lidmi a štěně pak bude dychtivě pokračovat ve svém výcviku a učení, když přijde do své nové rodiny. Má toho na světě ještě hodně ke zkoumání a objevování! Učení mladých psů vyžaduje hodně času a trpělivosti, které musí být každý v rodině připraven vynaložit.

Pes anebo fena?

Psi jsou většinou větší, svalnatější a těžší než samice (feny). Pokud není fena vykastovaná a hárá, psi budou často vedeni silným pudem a pravděpodobně utečou z domova, aby jí hledali. Feny většinou hárají dvakrát ročně a často přitahují všechny psy z okolí. Feny musí být v době hárání na vodítku, když s nimi jdete

na procházku, nebo byste mohli snadno skončit s neplánovaným vrhem štěňat! Všichni psi by měli být v ideálním případě vykastováni, protože to nejen zabrání nechtěným štěňatům, ale také to snižuje riziko určitých chorob.

Pes ze zvířecího útulku

Mnoho psů, čekajících ve zvířecím útulku na nový domov je již starších, přestože jsou v útulcích často dostupná i štěňata. Pečovatelé v útulku je dobře znají a měli by být schopni je přiřadit ke vhodné rodině. Tito psi jsou již obvykle vycvičení v tom, aby nekonali potřebu v bytě či domě, jsou očkovaní, vykastováni (již nemohou mít štěňata), odčerveni a prošli celkovou zdravotní prohlídkou u veterináře. V mnoha případech jsou také trochu vycvičení, ale někteří mohli v minulosti zažít něco špatného a může být zapotřebí speciálních rad ohledně chování, výcviku a mimořádné trpělivosti, aby tyto špatné zkušenosti překonali.

Psi v malých domech nebo bytech

Ne všichni psi potřebují zahradu. Mnohá plemena, zejména malá (mini) plemena, mohou žít šťastně v bytě nebo apartmánu, pokud jsou brána pravidelně na procházky, a to nejméně dvakrát denně. Malí psi, například mopslíci nebo kavalír King Charles španěl, jsou hraví, zapojují se do venkovních aktivit a potřebují méně tělesného pohybu než větší a aktivnější plemena, například boxer nebo retrívr, kteří opravdu potřebují zahradu, kde se mohou vyřádit a hrát si mezi procházkami.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Rodina by si předtím, než si pořídí psa promyslet, co všechno bude pes potřebovat, a vybrat takového psa, jehož velikost a plemeno budou vhodné pro její příbytek a životní styl.

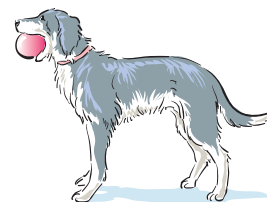
Pes by měl chodit do „školy“

Když je vaše štěně staré přibližně 12-20 týdnů, měli byste ho vzít na výcvikový kurz pro štěňata, kde se naučí, jak se chovat k ostatním psům a lidem, a také rozumět základním povelům. Když je výcvik štěněte u konce, nezapomínejte nadále učit svého psa orientovat se v nových situacích a dobře se chovat. Pes bude rád používat svůj mozek po celý svůj dospělý život, získávat nové dovednosti a učit se nové sporty a upevňovat pouto s vámi a vašimi kamarády. Výcvik zahrnuje: naučit se chodit na vodítku bez tahání, sednout a lehnout si na povel, zůstat, a což je velmi důležité: na zavrčení přiběhnout zpátky. Další výcvik může zahrnovat to, že budete svého psa učit, aby na požádání něco pustil, a možná nějaké zábavné kousky.

Reagovat na povel „**sedni**“ se psi naučí snadno. Je to důležité, když chceme přejít silnici a potřebujeme čekat, dokud nebude možné silnici bezpečně přejít, nebo když se potkáme s jinými lidmi a chceme si několik minut popovídat.

Na povel (příkaz) „**pust**“ by měl pes upustit nebo pustit to, co drží ve své tlamě. Tímto způsobem mu zabráníme v tom, aby spolkl něco nebezpečného, nebo aby rozžvýkal něco, co není hračka, například vlastní vodítko nebo naše boty!

Jakmile se pes naučil povel „**K noze**“, můžeme s ním chodit bez vodítka tam, kde je to bez vodítka bezpečné. Na chodníku nebo v neopločených prostorách poblíž silnic by pes měl vždy být na vodítku. Pokud jej něco vyleká nebo uvidí něco, co bude chtít pronásledovat, může zapomenout na svůj výcvik a vběhnout do silnice.

Povel „**lehni**“ je užitečný také v mnoha situacích: u veterináře, při návštěvě přátel, doma, když přijdou hosté a pes musí zůstat sám. Pes se zklidní, když si lehne, a měl by očekávat další povely nebo jednoduše v klidu odpočívat.

Štěňata jsou velmi ráda blízko své rodiny, budou za vámi všude chodit a budou ráda ve vaší blízkosti. Často budou sledovat, jak reagujete na nové věci v jejich okolí. Když na své štěně zavoláte, obvykle k vám přiběhne, takže je vhodné ho učit, aby k vám přišlo zpátky, když je mladé a ještě stále nadšené z vaší přítomnosti. Když je pes starší a zabývá se hrou s jinými psy nebo zajímavým pachem, budete mu muset nabídnout mnohem větší vzrušení a odměnu, abyste přitáhli jeho pozornost a přesvědčili jej, aby k vám přišel.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Pes se musí různé věci naučit stejně jako já. Je důležité, aby se naučil sociální dovednosti a základní povely, dokud je ještě mladý. Psi se rádi učí po celý svůj život a výcvik je zábava, kterou můžeme provozovat společně.

Co pes potřebuje

Psi potřebují potravu, která je dosti odlišná od naší. Mnoho věcí, které rádi jíme, jsou pro zdraví psa škodlivé nebo jsou dokonce jedovaté, například čokoláda. Také bychom se měli dobře starat o jejich srst, aby se nezacuchala a aby se v ní neusadili parazité, například blechy. Péče o zuby je také velmi důležitá. Každodenní čištění zubů za použití speciální psí zubní pasty a zubního kartáčku je ideální a existují také speciální žvýkací plátky, které pomáhají s čištěním psích zubů.

Péče

Péče o psa neznamená pouze pravidelné krmení. Chodí s vámi koneckonců každý den ven a také se rádí válejí v blátě a páchnoucích věcech. Psi s krátkou srstí by měli být kartáčováni jednou týdně; všichni ostatní psi by měli být kartáčováni pravidelněji a v případě, že mají velmi dlouhou srst, tak každý den. Při kartáčování se odstraní vypadané chlupy a také to přispěje k tomu, aby kožich zůstal lesklý, neboť se při tom roztírá přirozené psí mazivo. Pes obvykle potřebuje vykoupat pouze tehdy, když je opravdu špinavý, nebo když se vyvážel v něčem smradlavém. Dbejte na to, abyste používali speciální šampón, určený pro psy, a nekoupali jej víckrát než jednou měsíčně, jinak byste jeho kožich zbavili přirozeného maziva.

Krmení

Psi mají speciální výživové potřeby, které jsou jiné než naše. Můžete kupovat již hotové psí krmivo, které je vyvážené a obsahuje správné živiny, které uspokojí všechny potřeby psa. Chutná dobře a poskytnete vašemu psovi vše, co potřebuje k růstu a k tomu, aby zůstal v dobré kondici a zdravý. Můžete kupovat suché, mokré nebo polovlhké psí krmivo a většina krmiv je předem připravena v kategoriích pro štěňata, dospělé psy a starší psy. Veškeré hotové krmivo pro domácí zvířata je dodáváno s pokyny, které musíte dodržovat, aby pes nezískal nadváhu. Ideální je pravidelně psa vážit. Pokud používáte jídlo jako odměny při výcviku, měly by být tyto odměny odečteny od jeho celkového denního množství potravy, aby nejedl více, než potřebuje. Odměny by nikdy neměly tvořit více než 10 % celkového denního příjmu potravy vašeho psa. Mějte také na paměti, že pes by měl mít vždy přístup k čerstvé vodě.

První pomoc

Když se pes zraní nebo onemocní, měl by být odvezen k veterináři co nejdříve. Nikdy nedávejte psovi žádné léky, které jsou určeny pro lidi, protože pro něj mohou být jedovaté! Přistupujte ke svému psovi opatrně, protože když ho něco bolí, může reagovat odlišně. V naléhavých případech existuje první pomoc, kterou můžete psovi poskytnout, než se vám podaří se dostat k veterináři. Například pokud pes trpí úžehem nebo úpalem, dejte ho do stínu nebo jej položte na chladný povrch a nabídněte mu vodu k pití. Malé rány lze obvázat, abyste zastavili krvácení.

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Když vlastním psa, znamená to, že nesu odpovědnost za vše, co pes potřebuje ke svému štěstí a zdraví. Pes by měl být krmen, napájen vodou, kartáčován a měla by mu být poskytována správná zdravotní péče podle jeho velikosti, věku a plemena. Některá jídla, která nám chutnají, jsou pro psy jedovatá.

Nákup a péče o psa stojí peníze

Pes potřebuje od své rodiny více než jen lásku, pozornost, výcvik a dobrý domov. Na psa je zapotřebí také vynakládat peníze: nejen na jeho pořízení, ale také na jeho krmení a na celoživotní péči o něj. Zvířecí útulky obvykle požádají o dar nebo mohou naučtovat poplatek, když psa adoptujete. Psi s rodokmenem koupení od chovatele jsou obvykle mnohem dražší.

Pro začátek budete muset koupit několik předmětů, aby se váš pes cítil více jako doma:

- deku a pelíšek
- misku na jídlo a misku na vodu
- vodítko nebo postroj a obojek s identifikační známkou.
- boudu pro psa pro použití uvnitř nebo venku
- kartáč a hřeben

To všechno jsou výdaje, které vynaložíte pouze jednou nebo jednou za několik let. Se psem budou také spojeny pravidelné výdaje za potravu, zdravotní péči, odměny a hračky. V úvahu mohou připadat také další výdaje, například za výcvik nebo pojištění zvířete, a také za platbu někomu, kdo se bude o vašeho psa starat, když odjedete někam na prázdniny. Zde je seznam výdajů, které je vhodné zvážit před pořízením psa:

Návštěva u veterináře

I když je váš pes zdravý, bude muset pravidelně navštěvovat veterináře, a to nejméně jednou za rok. Veterinář jej důkladně prohlédne a naočkuje proti běžným nemocem. Také se může stát, že váš pes bude potřebovat odstranit ze zubů plak a zubní kámen. Váš veterinář vám může poradit, jak často ošetřovat vašeho psa proti červům, blechám a klíšťatům.

Výdaje spojené se psem
Zvířecí útulek nebo chovatel

Základní vybavení

- Pelíšek a deka
- Psí bouda pro použití uvnitř nebo venku
- Miska na jídlo a miska na vodu
- Vodítko či postroj, obojek s identifikační známkou
- Kartáč a hřeben

Pravidelné průběžné náklady spojené se psem

- Potrava
- Odměny
- Ošetření proti blechám (jednou za měsíc) a ošetření proti červům (jednou za 3 měsíce)

Jiné výdaje

- Implantace mikročipu a poplatek za registraci (jednorázový výdaj)
- Kastrací operace (jednorázový výdaj)
- Prohlídky a očkování u veterináře (jednou ročně)
- Výcvik
- Pojištění zvířete

Dozvěděl (a) jsem se, že:

Péče o jakékoli domácí zvíře stojí peníze a také hodně času a pozornosti. Rodina musí ve svém rozpočtu vyčlenit peníze na potravu, vybavení a pravidelné prohlídky u veterináře, aby byl pes zdravý a ve výborné kondici.

4a

Lidská rodina psa

1.a) N / P

1.b) N / P

1.c) P / N

1.d) P / N

1.e) N / P

1.f) P / P

5a

Jak se chovat, když potkáte cizího psa

1. a) Dítě přistupuje ke psovi zezadu, a tudíž riskuje, že ho pes kousne. Ke psovi musím vždy přistupovat zepředu, aby viděl, že nejsem hrozba.
1. b) Dítě hladí psa, aniž by se nejprve zeptalo majitele. Pes může mít pocit, že na něj dítě útočí, a kousne ho. Vždy se nejprve musím zeptat majitele, jestli si mohu psa pohladit.
1. c) Dítě se dívá psovi přímo do očí. Pes to může považovat za zastrašování a může začít být agresivní. Proto bych neměl (a) na psa zírat.
1. d) Dítě dráždí psa za plotem. Nejlepší možný způsob, jak se zachovat vůči psovi, který si myslí, že něco hlídá, je psa ignorovat.
1. e) Dítě utíká pryč od vrčícího psa. Pes nyní bude chtít dítě honit a bude se snažit dítě chytit. I když se bojím, musím zůstat nehybně stát a snažit se psa ignorovat.

6a

Psí řeč

1. Pes komunikuje svým hlasem a tělem. Jeho řeč těla a pohyby ocasem nám řeknou, jak se cítí. Pes však ke komunikaci používá také zvuky v podobě vrčení, štěkání, kňučení nebo skučení.

2.a) 3

2.b) 5

2.c) 4

2.d) 1

2.e) 2

7a

Psí plemena

1. a) West Highland teriér	1. b) Francouzský pudl
1. c) Yorkshirský teriér	1. d) Drsnosrstý jezevčík
1. e) Dobrman	1. f) Čau-čau
1. g) Zlatý retrívr	1. h) Alsaský neboli německý ovčák

8a

Pracující psi

1. a) 2 – vodící pes

1. b) 4 – policejní, celní pes

1. c) 1 – záchranářský pes

1. d) 3 – tažný pes

9a

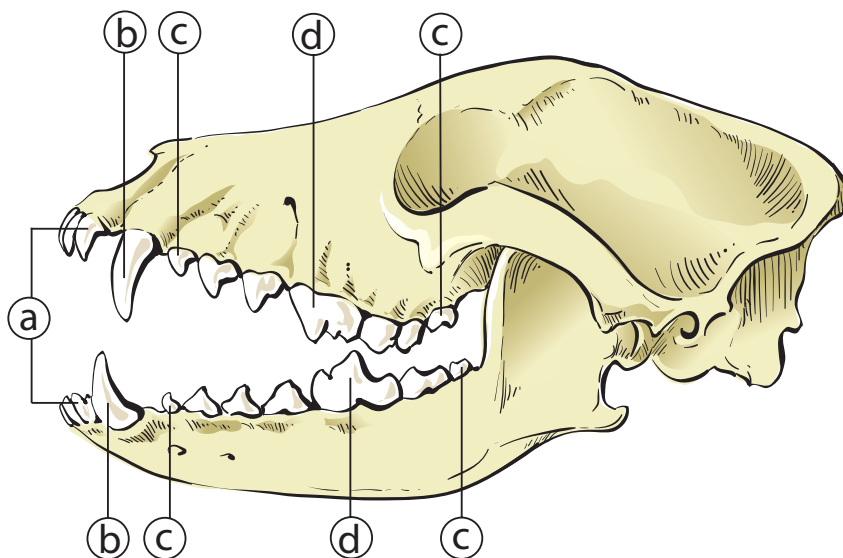
Biologie psa I: Anatomie a zuby

1.

1) řezáky	2) ohlodávání masa blízko u kosti	3) špičáky
4) třenové zuby	5) stoličky	6) morda
7) ocasem	8) tlapkou	

2. Psí zuby a čelisti

- a: Řezáky
 b: Špičáky
 c: Stoličky
 d: Třenové zuby

10a

Biologie psa II: Ostré smysly

1.a) ✓ / ✓	1.b) - / ✓	1.c) ✓ / -
1.d) ✓ / ✓	1.e) ✓ / -	1.f) ✓ / -
1.g) ✓ / ✓	1.h) - / ✓	

12

Typický den psa

- Pes je již většinou vzhůru, když dítě ráno vstane, a dítě zdraví a vrtí ocasem, čímž dává najevo, že má radost.
 - Pes potřebuje jít ven na procházku brzy po probuzení.
 - Dá si snídani, když se vrátí, a odpočine si.
 - Zatímco je dítě ve škole, pes je doma sám nebo s členem rodiny. Když dítě přijde domů ze školy, je doma radostně vítáno, protože pes nyní může jít ven na druhou procházku nebo si hrát.
 - Pes podřimuje ve svém pelíšku, když dítě dělá domácí úkoly.
 - Poté si spolu pes a dítě mohou hrát.
 - Pes si rád zajde na poslední procházku před spaním.
- Pes potřebuje důsledná domácí pravidla a má rád pravidelné úkony ve svém životě, například dobu, kdy je krmen a kdy má fyzický pohyb. Každodenní rutina v něm vyvolává pocit jistoty. Také přesně ví, kdy dítě obvykle přichází ze školy domů a bude je vítat s velkou radostí!

Prověřte své znalosti – „Co vím o psech?“

1 Rodinný pes

Přečtěte si následující výroky. Zaškrtněte okénko, pokud si myslíte, že uvedený výrok platí pro život psa v domácnosti rodiny:

- a) Psi raději zůstávají celý den doma.
- b) Psi se mohou při hře hodně naučit.
- c) Rodina se musí dohodnout na tom, jaká pravidla budou v domácnosti platit.
- d) Psi nemají rádi, když je někdo hladí.
- e) Psi potřebují své vlastní místo na spaní, kde mohou v klidu a tichu odpočívat.
- f) Pes může prvních několik nocí v novém domově skučet, dokud si nezvykne.

2 Psí řeč

Jak pes sděluje své pocity?

3 Jak se chovat, když potkáte cizího psa

Zaškrtněte okénko u následujících výroků, o nichž si myslíte, že poskytují dobrou radu, kterou byste se měli řídit, když poprvé potkáte cizího psa:

- a) Předtím než psa pohladím, musím požádat jeho majitele o svolení.
- b) Vždy se musím psovi dívat přímo do očí, jinak bych v něm vyvolal pocit nejistoty.
- c) Nikdy nesmím ke psovi přistupovat zezadu.
- d) Když na mě pes vrčí, musím velmi rychle utéct pryč.
- e) Hlídacího psa za plotem bych měl (a) ignorovat. Nikdy bych jej neměl (a) dráždit..

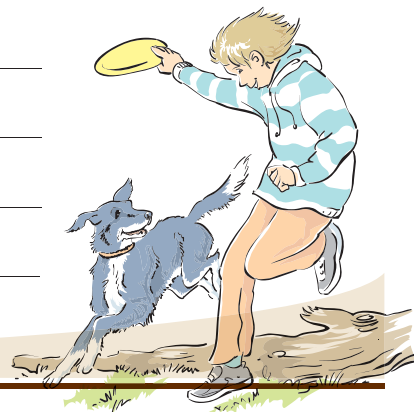
4 Typický den psa

Popište typický den psa v jeho rodině.

První věc, ráno

Odpoledne

Večer

Prověřte své znalosti – „Co vím o psech?“

5 Psí plemena

Uměli byste napsat názvy šesti různých psích plemen?

6 Psí anatomie, čelisti a zuby

Jak dobře znáte psí anatomii, čelisti a zuby? Odpovězte na následující otázky:

a) Jak nazýváme psí zuby, které se používají k uchopení a trhání potravy?

b) Jak nazýváme dolní část nohou psa?

c) Jak nazýváme zuby, kterými pes odhryzává svoji potravu a ohlodává kosti?

d) Jak nazýváme oblast psovy „pusy“?

e) Čím pes vrtí?

7 Psí smysly

Který z následujících výroků o psích smyslech je pravdivý? Zaškrtněte příslušné okénko:

- a) Psí čich je 20krát lepší než lidský.
- b) Psí sluch je horší než lidský.
- c) Pes dokáže svými očima zpozorovat i ten nejmenší pohyb..
- d) Čenich je u psa nejmocnější smyslový orgán.
- e) Pes používá svůj jazyk k vyzkoušení chuti potravy.
- f) Psí uši jsou pohyblivější než lidské.

8 Pracující psi

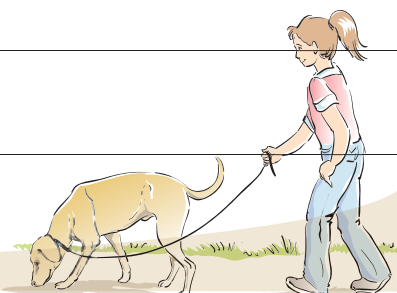
Dokážete poznat tyto pracující psy podle popisu jejich práce?

a) Tito psi hledají po čichu nezákonné předměty, například drogy:

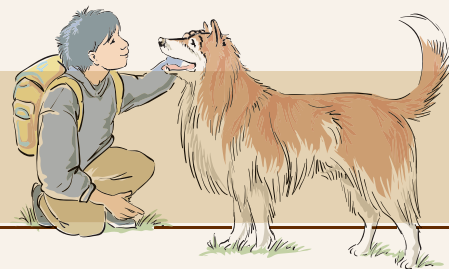
b) Tito psi hledají lidi pod sutinami:

c) Tito psi pomáhají nevidomým lidem bezpečně chodit:

d) Tito psi pomáhají farmářům starat se o jeho stádo:

Certifikát

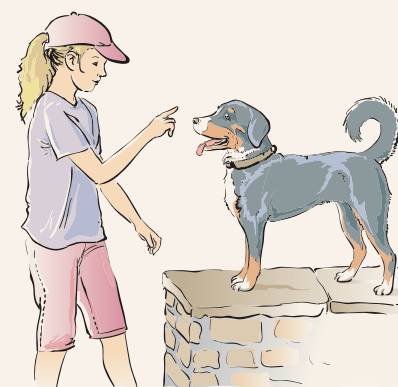

úspěšně složil (a)

test

„Co vím o psech?“

Místo a datum

Podpis učitele

1 Rodinný pes

- a) - b) ✓ c) ✓ d) - e) ✓ f) ✓

2 Psí řeč

Pes dokáže komunikovat pomocí řeči těla, výrazů obličeje a svého ocasu, aby nám dal najevo své pocity. Ke komunikaci však také používá zvuky v podobě vrčení, štěkání, kňučení nebo skučení.

3 Jak se chovat, když potkáte cizího psa

- a) ✓ b) - c) ✓ d) - e) ✓

4 Typický den psa

První věc, ráno se pes obvykle brzy vzbudí a je šťastný, když se jeho rodina vzbudí také; pak může jít na svoji první procházku daného dne. Poté následuje odpočinek a pak snídaně. Když jsou děti ve škole, pes zůstává doma a může si případně zdřímnout. **Odpoledne** se pes chce jít vyvenčit a proběhnout na zahradě nebo jít na procházku. Když děti přijdou ze školy domů, pes je nadšený, že je vidí. Když mají děti domácí úkoly, které musí udělat, pes si rád trpělivě zdřímne v blízkosti dětí. Pak si mohou všichni společně hrát. **Večer** pes rád jde ven na poslední procházku před spaním.

5 Psí plemena

Německý neboli alsaský ovčák, drsnosrstý jezevčík, zlatý retrívr, bígl, yorkshirský teriér, West Highland teriér, čau-čau, dalmatínek, kolie, doberman, francouzský pudl, kokršpaněl, mopslík, boxer

6 Psí anatomie, čelisti a zuby

- a) Špičáky b) Tlapky c) Řezáky
-
- d) Morda e) Ocas

7 Psí smysly

- a) - b) - c) ✓ d) ✓ e) - f) ✓

8 Pracující psi

- a) Policejní nebo celní pes b) Záchranářský pes c) Vodicí pes
-
- d) Ovčák či pastevecký pes

Poznámka:

K testu „Co vím o psech?“ pro samostatné ověření znalostí je přiložen certifikát, který může být dětem udělen. Doporučujeme, aby byl test považován za „úspěšně složený“ tehdy, když je správných nejméně 50 procent odpovědí žáka.

Stručné vysvětlení výrazů použitých ve výukových materiálech „Fascinující psi“

Alfa samec, alfa samice

Rodinná → smečka vlků obvykle sestává ze dvou rodičů a jejich potomků. Alfa samice a → alfa samec jsou rodiče a jsou také označováni jako chovný pár.

Chovatel

Když se samice psa (nazývaná fena) spáří se → samcem psa, obvykle se jí později narodí štěňata. Lidé, kteří zajišťují, aby se psi z určitého konkrétního → psiho plemene spáрили se psy ze stejného plemene, se nazývají chovatelé. Když má fena štěňata, chovatelé jí pomáhají se o ně starat a zařídí jejich první očkování předtím, než jsou předáni svým novým majitelům – ale ne dříve, než jsou štěňata dost stará na to, aby mohla žít bez své matky, což nastává přibližně ve věku osmi týdnů.

Čeled' psovitých (canidae)

Čeled' psovitých (canidae) je vědecký výraz pro všechna zvířata připomínající psy („Canis“ znamená v latině „pes“). Kromě psa do čeledi psovitých patří také vlk, kojot, šakal a liška.

Kříženec

Na světě existuje přibližně 400 různých → psích plemen – německý neboli alsaský ovčák, drsnosrstý jezevčík a zlatý retrívr jsou jen tři příklady těchto plemen. Pokud se německý ovčák spáří se zlatým retrívr, narodí se štěně s charakteristikami obou rodičů. Takový pes se nazývá „kříženec“.

Strava

Lidé i psi jsou všežravci, což znamená, že jíme maso i zeleninu a ovoce. Avšak to neznamená, že bychom se měli o své jídlo dělit se psy, protože některé potraviny, například cibule, hroznové víno a čokoláda, jsou pro psy jedovaté a mohou pro ně být smrtelné. To nejlepší, co můžete svému psovi dávat, je kompletní a vyvážené psí krmivo, které má speciální složení a obsahuje ve správných poměrech všechny složky, které pes potřebuje. Také byste vždy měli zajistit, aby váš pes měl neustále přístup k čerstvé, čisté, pitné vodě.

Psí plemeno

Výraz „psí plemeno“ označuje druh psa, který vypadá stejně (nebo velmi podobně) jako ostatní v rámci stejného plemene. Mezi různá psí plemena s rodokmenem patří například: německý ovčák, zlatý retrívr a jezevčík. Často víme přesně, jak psi s rodokmenem vypadají, jaké jsou jejich obecné charakteristiky a k čemu jsou obzvláště vhodní: např. jako lovečtí psi, hlídací psi nebo rodinní psi. Na světě existuje přibližně 400 různých psích plemen. Psi s rodokmenem se od křížených psů liší tím, že oba jejich rodiče a všichni jejich prarodiče jsou ze stejného plemene.

Stručné vysvětlení výrazů použitých ve výukových materiálech „Fascinující psi“

Domestikace

Když se divoké zvíře časem vyvine tak, že v blízkosti lidí zkrotne, vědci tuto přeměnu nazývají domestikací. Například před 10 000 – 14 000 lety vlky k lidským vesnicím přilákala možnost žít se odpady. Postupně se někteří vlci stále méně báli lidí, a když se tyto vlci pářili mezi sebou, vznikl určitý druh psa. Tento pes nebyl tak divoký a zavilý jako původní vlk a současně se vyvinul tak, že jeho vzhled byl velmi odlišný a že nabyl proměnlivějších forem než vlk. Lidé tohoto psa výběrově šlechtili a dnes na světě existují stovky plemen psa domácího.

Samice psa

Samice psa se nazývá fena.

Vycvičený ke konání potřeby venku

Psi si neradi znečišťují svůj životní prostor. Jsou čistá zvířata a rádi chodí vykonávat potřebu mimo své „doupě“ nebo svůj pelíšek. Rodinnému psovi musíte ukázat, kde má vykonávat svoji potřebu (např. venku na zahradě) a měl by být na toto místo pravidelně odváděn, aby tak byl „vycvičen ke konání potřeby venku“. Když pes potřebuje vykonat potřebu, často se začne točit dokolečka a čmukat kolem. V takovém případě by měl být rychle vyveden ven, aby mohl vykonat potřebu na správném místě. Poprvé by měl být vyvenčen hned ráno po probuzení a naposledy v noci těsně před spaním a také by měl být vyvenčen po jídle. Když bude mnohokrát vyveden ven v průběhu celého dne, nutkání vykonat potřebu ho doma nikdy nezaskočí a nikdy nebude nucen vykonat svoji potřebu na koberci nebo podlaze.

Hygiena

„Hygiena“ je výraz, označující preventivní opatření, týkající se zdraví. To znamená, že pokud chceme žít společně se psy, musíme dodržovat několik pravidel. Například si musíme vždy umýt ruce poté, co jsme psa hladili. Nesmíme nic jíst z misky psa a psovi by nikdy nemělo být dovoleno jíst z našich talířů. Pravidelné očkování, poskytované veterinářem, a ošetření proti červům, klíšťatům a blechám, která můžete poskytovat doma na základě rad od vašeho veterináře, pomůže udržovat vašeho psa v dobrém zdravotním stavu. To znamená, že vám bude mnohem méně hrozit, že se nakazíte parazity a nemocemi, které se mohou přenášet mezi psy a lidmi.

Pojištění

Mnoho majitelů uzavře pojištění svého psa proti nehodám a onemocněním. To znamená, že vaše výdaje za určité léčebné zákroky veterináře budou uhrazeny pojišťovnou. Pojišťovna uhradí také škody, které pes může případně způsobit, například kdyby vběhl do silnice a způsobil automobilovou nehodu.

Instinkty

Jedná se o mocné přírodní motivace k chování, s nimiž se zvíře rodí a které mu pomáhají přežít. Například chrt začne instinktivně běžet za něčím, co přeběhlo kolem něj. Činí tak, aniž by o tom přemýšlel. Lovecký instinkt kotěte se projevuje tak, že kotě bude pronásledovat a skákat na malou, pohybující se hračku. Lidské dítě má stejně jako štěně přirozený sací instinkt, aby získalo mléko, které potřebuje.

Samec psa

Samec psa se nazývá psem.

Stručné vysvětlení výrazů použitých ve výukových materiálech „Fascinující psi“

Morda

Správný výraz pro psí čenich a ústa je morda.

Hárání

Výrazem „hárání“ se označuje období, v němž se fena může spářit se → samcem psa, aby měla štěňata. Když se fena spáří se samcem psa v době, kdy hárá, za normálních okolností porodí štěňata za přibližně 60 dní. Feny hárají jednou či dvakrát za rok.

Smečka

Výrazem „smečka“ se označuje rodina vlků, kteří žijí pohromadě. Smečka obvykle sestává z páru rodičů, tj. z → alfa samce a alfa samice a jejich dětí, neboli „vlčat“. Když mladí vlci dospějí, většina z nich ve smečce zůstane, aby pomáhali svým rodičům vychovávat další vrhy. Někteří mohou smečku opustit, aby si našli vlastního partnera a vlastní území, kde založí svoji vlastní smečku.

Vůdce smečky

Dříve se mělo za to, že vůdcem smečky byl → alfa samec, který činí všechna důležitá rozhodnutí, říká ostatním, co mají dělat, a bojuje se všemi členy smečky, kteří jej neposlechnou. Ale nyní se ví, že alfa samec se rozmnožuje a pomáhá s dalšími úkoly, například s lovem a ochranou rodiny, spíše než aby vše diktoval. Může činit některá rozhodnutí, ale jiní členové smečky také činí rozhodnutí. Smečka funguje jako rozvětvená rodina, v níž je každý důležitým, respektovaným členem a v níž se obecně mláďata podřizují svým rodičům.

Tlapka

Tlapka psa je na konci jeho nohy a odpovídá naší lidské ruce (přední tlapka) nebo koncové části lidské nohy (zadní tlapka).

Štěně

Psí mládě.

Výcvikový kurz pro štěňata

Stejně jako existuje výcvikový kurz a cvičiště pro psy, cvičiště s výcvikovým kurzem pro štěňata je místo, kde štěně může prozkoumávat svět společně se svým majitelem. Poznává tam další štěňata a lidi a obdrží tam základní výcvik, naučí se reagovat na zvukové povely, například „sedni“, „ke mně“ apod., a někdy i na vizuální povely, například na signály rukou. Štěně bude opakovat chování, které mu přináší radost, takže odměny jsou tím nejlepším způsobem, jak ho při učení povzbuzovat.

Příkaz (povel)

Když cvičíte psa, je důležité, abyste mu dávali jasné pokyny, aby rozuměl, co se po něm chce. „Povel“ je něco, co mu řeknete, aby udělal, například „sedni“. Je vhodné, aby všichni členové rodiny používali stejné povely, jinak bude pes zmaten. Nejužitečnější povely jsou: „lehni“, „sedni“, „ke mně“, „volno“, „zůstaň“ a „k noze“.

Stručné vysvětlení výrazů použitých ve výukových materiálech „Fascinující psi“

Ocas

Psi pomocí svých ocasů „mluví“.

Území

Území je oblast, která je někým obydlena. Vlci, kteří žijí ve → smečce, obecně žijí v určité oblasti, která se nazývá jejich „územím“. Toto území je jejich domovem a budou ho bránit proti vetřelcům, například proti jiným vlkům. Pro psa je jeho územím jeho domov a zahrada.

Výcvik

Pes se musí naučit, jak se chovat v našem lidském světě a v domácnosti své rodiny. Psi jsou velmi chytrí a rychle se naučí novým kouskům, pokud je pro ně výcvik zábavný a spojený s odměnami. Jak svého psa učit se můžete naučit ve → výcvikovém kurzu, kde se může potkat s dalšími psy a lidmi.

Výcvikový kurz, cvičiště

Jedná se o místo, kde se psi učí různé povely, například „lehni“ nebo „ke mně“. Pod vedením zkušeného cvičitele psů se také učíme dávat stejné jasné pokyny. Tímto způsobem dosáhneme situace, v níž pes dokáže zvládat normální každodenní život na ulici i s lidmi a neohrozí sebe ani ostatní.

Vydavatel:

FEDIAF
Avenue Louise 89
B-1050 BRUXELLES
Phone: +32 2 536 05 20
fediaf@fediaf.org
www.fediaf.org

**Sdružení výrobců
potrav pro domácí zvířata**
Pražská 320,
257 21 Poříčí nad Sázavou
mail: svpdz@svpdz.cz
www.svpdz.cz

Redaktor:

Thomas Meyer

Ilustrace:

Vzory kopií na str. 2, 4, 4a, 5, 5a, 9, 9a, 12, 14, 15, 17, 18, 19: Jeanne Kloepper,
www.illustration-kloepper.de
Vzory kopií na str. 8a, plakát „Pracující psi“: Heike Kreye

přeložila © 2017

Silvie Marinovová

Zdroje obrázků:

Vzory kopie str. 1:

Vlk: © ImagePoint.biz, pes: © Oneworld Images – Fotolia.com,
liška: © Ronnie Howard – Fotolia.com, šakal: © Eco View – Fotolia.com

Vzory kopie str. 3:

Vlčí smečka: © ImagePoint.biz, rodina se psem: © Wojciech Gajada Fotolia.com

Vzory kopie str. 6, 6a, 15:

© IVH

Vzory kopie str. 7, 7a:

Čau-čau, kolie dlouhosrstá, francouzský pudl, drsnosrstý jezevčík, alsaský ovčák,
yorkshirský teriér: © IVH, zlatý retrív: © Lisa Svara – Fotolia.com, West Highland bílý
teriér: © Eric Isselée – Fotolia.com, dobrman: © Kerioak – Fotolia.com, kříženec: ©
Carola Schubbel – Fotolia.com

Vzory kopie str. 8:

Lovecký pes: © Wild und Hund, pastevecký pes: © ImagePoint.biz, hlídací pes: ©
Dragan Trifunovic – Fotolia.com

Vzory kopie str. 9:

© Lisa Svara – Fotolia.com

Vzory kopie str. 10:

Psí hlava: © Céline D. Caumon – Fotolia.com, rodina: © Monika Adamczyk –
Fotolia.com

Vzory kopie str. 11:

Fena se štěňaty, rodina u chovatele, mladý pes učící se povely: © Forschungskreis
Heimtiere in der Gesellschaft, rodina se psem: © Jacek Chabraszewski –

Vzory kopie str. 13:

© Jacek Chabraszewski – Fotolia.com

Vzory kopie str. 16:

© Avava – Fotolia.com

© 2011 FEDIAF

Tyto výukové materiály a jejich části jsou chráněny autorským právem. Mohou být kopírovány pro použití při školní výuce nebo v interních školních studijních skupinách. Šíření částí nebo kompletních výukových materiálů mezi třetími stranami pro jiné účely, zejména z komerčních důvodů, je zakázáno.

FEDIAF *Vzdělávací materiály*

Evropská federace výrobců krmiv pro domácí zvířata

Avenue Louise, 89/2
B-1050 Brussels
Phone: +32 2 536 05 20
fediaf@fediaf.org
www.fediaf.org